

Fjárlaganefnd Alþingis
Alþingi við Austurvöll

11. júní 2019

Efni: Umsögn um breytingu á þingsályktun nr. 10/148 um fjármálastefnu 2018-2022.

Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) hafa á undanförunum árum lagt mat á og kynnt neikvæð áhrif hárrar skattlagningar á íslensk fjármálafyrirtæki fyrir íslensk heimili og fyrirtæki. Áhrifum skattlagningarinnar eru gerð skil í umsögn SFF um frumvarp til breytinga á lögum um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki þann 23. maí s.l. sem verið hefur til umfjöllunar hjá efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis (Sjá fylgiskjal).

- Opinberar álögur á fjármálafyrirtæki eru mjög víðtækar og háar hér á landi í erlendum samanburði og er hlutfall ótekjutengdra gjalda um 20 milljarðar árlega, má þar nefna sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki, fjársýsluskatt, sérstakan fjársýsluskatt, fjármögnun FME og Umboðsmanns skuldara ofl.
- Ótekjutengd opinber gjöld samsvara þannig um helmingi af launakostnaði bankanna sem eru aðalgreiðendur þessara skatta og gjalda.
- Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er miðað við núverandi skatthlutfall að skila um 9,7 milljörðum á ári í ríkissjóð sem er tæplega 12% af rekstrarkostnaði fjármálafyrirtækja.
- Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki virkar í raun sem bein viðbót við fjármagnskostnað og stuðlar að óbreyttu að því að vaxtamunur þeirra er hann greiða verður hærri en ella. Ástæða þess er sú að hann er prósentu af heildarskuldum.
- Skatturinn skeykir jafnframt samkeppnisstöðu fjármálafyrirtækja gagnvart innlendum samkeppnisaðilum sem ekki greiða skattinn, ekki síst lífeyrissjóðum sem hafa getað boðið hagstæðari vaxtakjör á fasteignalánnum. Þá skeykir hann einnig samkeppnisstöðu þeirra gagnvart erlendum fjármálafyrirtækjum sem ekki bera skatt á sína fjármögnun með viðlíka hætti og geta þannig boðið íslensku atvinnulífi hagstæðari kjör.
- Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki var fyrst lagður á hér á landi árið 2011. Hefur hann verið hækkaður tvisvar; fyrst árið 2011 til að fjármagna vaxtaniðurgreiðslu verðtryggðra húsnæðislána. Hann var svo lækkaður aftur árið 2012 þegar því verkefni var lokið. Þá var hann hækkaður aftur árið 2013 til að fjármagna höfuðstólsleiðréttingu verðtryggðra húsnæðislána sem átti að koma til framkvæmda árið 2014-2017. Nú er því verkefni lokið en skatturinn hefur ekki verið lækkaður að nýju.

Með þeirri breytingu sem lögð er til á fjármálaáætlun 2018-2022 er ljóst að sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ekki lengur bundinn við verkefni tengdum úrlausnum eftirhrunsáranna. Skatturinn er orðinn liður í almennri tekjuöflun ríkissjóðs. Aðildarfyrirtæki SFF gera sér góða grein fyrir mikilvægi sínu í tekjuöflun fyrir ríkissjóð og taka fús þátt í öflugum ríkisrekstri í gegnum almenna skattlagningu.

SFF leggja hinsvegar áherslu á að til þess að tryggja heilbrigða samkeppni á fjármálamarkaði skiptir máli að allir aðilar á markaði fái starfað á jafnræðisgrunni.

SFF vilja gjarnan hitta fjárlaganefnd til að fara betur yfir málið.

Með vinsemd og virðingu,

Katrín Júlíusdóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fjármálafyrirtækja

Fylgiskjal: Umsögn SFF um frumvarp til breytinga á lögum um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki

Reykjavík, 23. maí 2019

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis

Alþingi við Austurvöll

Varðar: Umsögn um frumvarp til breytinga á lögum sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki nr. 155/2010

Vísað er til óskar efnahags- og viðskiptanefndar um umsögn um ofangreint mál.

Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) fagna framlagningu frumvarpinu enda hafa þau ítrekað á undanförunum árum hvatt stjórnvöld til þess að lækka eða fella alfarið niður sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki. Lækkun skattsins var boðuð með ríkisfjármálaáætlun á síðasta ári. Með frumvarpinu er skatturinn lækkaður í fjórum árlegum áföngum niður í 0,145% úr 0,376%.

Miðað við núverandi skatthlutfall er skatturinn að skila um 10,7 milljörðum króna í ríkissjóð á ári. Það eru tæp 12% af rekstrarkostnaði fjármálafyrirtækja. Eftir lækkunin er að fullu komin til framkvæmda verður skatturinn að öðru óbreyttu um 4,9 milljarðar króna. Skatturinn er lagður á heildarskuldir fjármálafyrirtækja að frádregnu eigin fé og er ótekjutengdur og ekki frádráttarbær frá skatti. Þó þannig að fyrstu 50 millarða króna eru undanþegnar skatti. Skatturinn var upphaflega frádráttarbær frá tekjuskatti en það var felld niður þegar gildissvið skattsins var útvíkkað til þrotabúa gömlu bankanna árið 2013. Nú eru þrotabúin ekki lengur greiðendur skattsins og kæmi því vel til álita að heimila að skattur verði á ný frádráttarbær frá tekjuskatti. Hvetja Samtök fjármálafyrirtækja efnahags- og viðskiptanefnd til þess að íhuga hvort ekki kæmi til greina að breyta því til baka nú.

Upphaflega var skatthlutfallið 0,041%. Það var hækkað tímabundið árin 2011 og 2012 til að fjármagna sérstaka vaxtaniðurgreiðslu verðtryggðra húsnæðislána, og aftur hækkað árið 2013 í 0,376% til að fjármagna höfuðstólsleiðréttingu verðtryggðra íbúðalána sem átti að koma til framkvæmda á árunum 2014 til 2017. Við því var búist að skatthlutfallið lækkað til fyrra horfs þegar höfuðstólsleiðréttingin var fjármögnuð og komin að fullu til framkvæmda. Það var ekki gert.

Í raun virkar sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki bein viðbót við fjármagnskostnað þeirra og stuðlar að öðru óbreyttu að því að vaxtamunur banka og sparisjóða, svo dæmi sé tekið, verður hærri en ella. Það er vegna þess að hann er prósentu af heildarskuldum. Áhrif skattsins á samkeppnisstöðu lánasstofnana gagnvart lífeyrissjóðum koma meðal annars glögg fram í þeim kjörum sem þessir aðilar geta boðið neytendum á fasteignalánnum, en skatturinn og aðrar álögur á lánaþyrirtæki gera það að verkum að lífeyrissjóðir geta boðið fasteignalán með rúmlega 1,3% - 1,5% lægri vöxtum en lánastofnanir (sjá yfirlit um lánskjör fasteignalána á herborg.is).

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki var fyrst lagður á hér á landi á árinu 2011 með lögum frá árinu 2010, stuttu eftir fjármálahrúnið. Þá var í gangi umræða á alþjóðavettvangi um að auka skattlagningu á

fjármálafyrirtæki til að mæta þeirri áhættu sem rekstur eða rekstrartruflanir þeirra baka opinberum aðilum. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja var ein útfærsla sem var inn í myndinni en aðrir kostir voru einnig mikið ræddir meðal annars sérstakur skattur á laun og hagnað fjármálafyrirtækja. Tiltölulega fá lönd tóku upp skatta af þessu tagi þegar til kastanna kom. Þau sem það gerðu á annað borð létu andvirði skattsins ýmist renna í ríkissjóð eða sérstakan viðbúnaðarsjóð vegna fjármálaáfalla.

Með tilskipun Evrópusambandsins (ESB) um endurreisn og skilameðferð fjármálafyrirtækja (BRRD) er komið á fót skilasjóðum sem ætlað er að greiða framgangi skilameðferðar á fjármálafyrirtækjum. Markmiðsstærð þeirra sjóða er 1% af þeim innstæðum sem njóta tryggingaverndar samkvæmt tilskipun ESB um innstæðutryggingar. Þau ríki innan ESB sem tekið höfðu upp skatt hliðstæðan sérstökum skatti á fjármálafyrirtæki hafa breytt honum í gjald í skilasjóð, samanber framkvæmd Svía. Skynsamlegt virðist að gera slík hið sama hér á landi þegar tilskipunin um endurreisn og skilameðferð fjármálafyrirtækja verður innleidd hér á landi.

Auk sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki eru lagðir á tveir aðrir sérstakir skattar á fjármálafyrirtæki. Annars vegar fjársýsluskattur, 5,5% sem lagður er á launagreiðslur fjármálafyrirtækja og hins vegar sérstakur fjársýsluskattur, 6%, sem lagður á hagnað fjármálafyrirtækja umfram 1 milljarð króna. Samtals eru þessir þrír skattar að skila ríkissjóði um 15 milljörðum króna í skatttekjur á ári. Þessi skattlagning er verulega íþyngjandi sem sést best á því skatttekjurnar samsvara um helmingi af launakostnaði bankanna sem eru aðalgreiðendur þessara skatta. Þessi gjaldtaka er margfalt það sem tíðkast í nágrennalöndum.

Þessi gjöld skekkja samkeppnisstöðu fjármálafyrirtækja gagnvart innlendum samkeppnisaðilum, ekki síst lífeyrissjóðum, eins og þegar hefur verið nefnt. Þá skekkja þau einnig samkeppnisstöðuna gagnvart erlendum samkeppnisaðilum. Samtök fjármálafyrirtækja leggja áherslu að samkeppnisskilyrði séu eins jöfn og verða má. Skekkja af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir, er líkleg til þess að hafa veruleg áhrif þess að hliðra lánstarfsemi til samkeppnisaðila, innlendra og erlendra, sem þessi gjöld ná ekki til. Þetta sést meðal annars í hröðum tilflutningi fasteignalána frá bönkum og sparisjóðum til lífeyrissjóða. Sterk og öflugt innlent fjármálakerfi er mikilvægur hlekkur í efnahagslegu öryggi og sjálfstæði landsins. Núverandi sérstök skattlagning hliðrar innlendra lánstarfsemi til erlendra fjármálafyrirtækja, sérstaklega þjónustu við stærstu og öflugustu fyrirtækin í landinu. Reynslan sýnir, m.a. frá 2008 að erlendir aðilar eru hvikulir í þjónustuframboði sínu þegar harðnar á dalnum.

Samandregið er afstaða SFF eftirfarandi. SFF fagnar þeim áformum sem felast í frumvarpinu. Hins vegar telja þau að þegar löggjöf um endurreisn og skilameðferð fjármálafyrirtækja verður lögfest hér á landi ætti að fella skattinn niður en láta gjald í hinn nýja skilasjóð koma í hans stað. Huga ætti að því að leggja niður aðra þá tvo sérskatta sem beinast að fjármálafyrirtækjum á næstu misserum.

Virðingarfyllt,

Fyrir hönd Samtaka fjármálafyrirtækja